

אמנם לדעת הריטב"א (סוכה מ"ג א' ולמס' ראש השנה י"ח, א') שתקנת חז"ל היא לא לחלק בארץ ישראל או בחז"ל בין המקומות אלא כל ארץ ישראל יש לעשות יום אחד יו"ט, ואפי' בישוב חדש ואפי' במקום שברור שלא הגיעו השלוחים ובכל חז"ל עושים ב' ימים, אפי' במקומות שהגיעו השלוחים.

וכדברי הריטב"א סוברים הרבה מהראשונים והפוסקים (בשור"ת "ציץ הקודש" שכן דעת המחזור ויטרי, ובספר 'ארץ ישראל' להגר"מ ט"ז סי' ז' אות ב' מביא בשם ס' "אוצר הגאונים" עמ"ס ביצה סי' ד' ע"ב שכן הוא דעת רב האי גאון ורב סעדיה גאון), וכך פסקו: בשור"ת "מנחת אלעזר" (ח"ו סי' ט"ז) ובשור"ת "ארץ צבי" (סי' מ"א) "שעושין יום אחד במושבות החדשות שבארץ ישראל. וכ"ה ב"חזון איש" (סי' קל"ב) שיש לנהוג כהריטב"א.

וכן המנהג מאז ומקדם לנהוג כך (וראה בספר "ארץ ישראל" להגר"מ ט"ז שם שהוכיח מראיות חותכות שדעת הריטב"א והראשונים הנ"ל שהולכים אנו אחר גבולות ארץ ישראל ה'תנכיים' הכתובים בתורה. אף שלא כבשום עולי בבל. ויעוי"ש שהסכימו עמו גדולי תורה ובניהם גם ה"חזון איש").

כלומר לנהוג יו"ט אחד בכל שטחי ארץ ישראל מהים ועד עבר הירדן, ועבר הירדן בכלל (אף שעבר הירדן לא מגבולותיה של א"י, מ"מ היה שם ישוב ישראל גם בתקופת עולי בבל והשלוחים הגיעו לשם והרי היא בחזקת ארץ ישראל. כ"כ בספר "ארץ ישראל" ומביא שכך פסק גם חמיו הגר, סלנט והראשון לציון בעל "ישא ברכה").

עזה וכל מרחבי הנגב הצפוני

וכן מעזה וכל מרחבי הנגב הצפוני עד צור וצידון לעשות יום אחד וראה בספר "ארץ ישראל" שכך פסק לו "החזון איש".

ובכל זאת מובא בשם כמה מגדולי הדור (כהנהגה פרטית שלהם ולא כהוראה לציבור לנהוג כן) שגרו בישובים החדשים שבארץ ישראל שחששו לשיטת הרמב"ם, ואף כי היו מניחים תפילין ומתפללים תפילת חול ביו"ט שני של גלויות, מ"מ היו מונעים עצמם ממלאכות דאורייתא ודרבנן ה"חזון איש" (ראה ב"אורחות רבנו" שנכתב על הגר"י קנייבסקי – הסטייפלר ח"ב עמ' קי"ג – קט"ו שה"חזון איש" והגר"י קנייבסקי זצוק"ל נהגו להחמיר

ב"ר ט' שני במלאכות דאורייתא ובשבותים חמורים. (ואך כי ה"חזון איש" פקס בסי' קל"ב כהריטב"א, לעצמו חשש כהרמב"ם).

ואמר הגריי"ק כ' בשנים מאוחרות יותר כי גם מי שמחמיר כהרמב"ם אין להחמיר בבני ברק כיון שמחוברת ליפו, וליפו בודאי הגיעו השלוחים, וכותב בשם הגריי"ז מבריסק זצ"ל שהחמיר בירושלים החדשה ב"ר ט' שני בכל המלאכות דאורייתא ודרבנן ועוד אמר הגריי"ק שיש להבדין בין ירושלים שיש בה חומה והעיר החדשה כנפרדת לבין בני ברק שהיא ברצף אחד עד יפו ואין סברא לומר שחצי עיר כך וחצי עיר אחרת.

הנגב הדרומי, מדבר יהודה והעיר אילת והסביבה

כ' בספר "ארץ ישראל" להגאון רבי יחיאל מיכל טוקצינסקי (סי' ז' אות ד-ה) שלח שאלה זו לשמונה עשר מגדולי ארץ ישראל. ורובם הסכימו שיש לנהוג יום אחד, וביניהם גם ה"חזון איש" שהסכים לזה, וכך הסכים הגאון רבי פנחס עפשטיין זצ"ל במכתב (מכתי"ק הובא ב"מועדים וזמנים" ח"ח סי' רכ"א) ושכן פסק ה"חזון איש" שבאילת יש לעשות יום אחד. וכן פסק ב"מקראי קודש" (פסח ח"ב סי' נ"ח ובש"ת "ציץ אליעזר" (ח"ג סי' כ"ג).

ודעתם מסתמכת על הגאון בעל "תבואות הארץ" (דף כ"ה) היה איזור אילת בתוך גבולות עולי מצרים (גבולות התורה בפר' 'מסעי') והיו גם זמנים בימי מלכי יהודה שנכבש המקום וישבו שם ישראל. הגאון בעל תבואות הארץ כותב על פי דברי רב סעדיה גאון שמתרגם "מעלה עקרב" "עקבה" והוא במפרץ ים סוף סמוך לאילת. ולפי"ז אילת ועציון גבר שהם למערב עקבה הם בתחום של עולי מצרים.

ובפרט למ"ש ה"ציץ אליעזר" (שם) על פי פסקו של הגר"ש סלנט וה"ש"א ברכה" לגבי עבר הירדן שאם רוב המתישבים מארץ ישראל יש לנהוג יום אחד.

אמנם, דעת גדולי פוסקי זמנינו שיש לנהוג שם י"ט שני לחומרא כב' המקומות ויניחו תפילין ברכה ויעשו הבדלה במוצאי י"ט ראשון. ומ"מ אורח מארץ ישראל הבא לשם ודעתו לחזור למקומו יכול להתנהג לגמרי כבן ארץ ישראל ומותר אף במלאכות.

הנה ב"מועדים וזמנים" (ח"ח סי' רכ"א) וס' "שערי יצחק" (להגר"י פלקסר זצ"ל סי' י"ב אות ז') דוחים ראיותיו של הגאון רבי יחיאל מיכל

טוקצ'ינסקי זצ"ל וה"ציץ אליעזר" הנ"ל וכותבים שנשתבשו שמות הישובים ומקומם, ואילת ועקבה שבימינו אינם אותם שהוזכרו בתורה ובנ"ך, וגם הוא מהלך יותר מי' ימים מירושלים. ופשוט לדידם שיש לנהגו שם ב' ימים יו"ט לכל דבר.

אמנם הגרש"ז אורבאך זצ"ל ולהבדיל בין חיים לחיים הגרי"ש אלישיב שליט"א והרב"צ אבא שאול זצ"ל. פסקו הלכה למעשה שהאזור ההוא בכלל ספק ויתכן שאילת של היום נמצאת בגבול של עולי מצרים ולכן יש לנהגו יו"ט שני לחומרא (הובאו דברים בספר "יום טוב שני כהלכתו" פרק י"ח הערה י' ועיי"ש בשם הגרש"ז שיש קצת סברא לומר ששלטון אחד של ישראל מצרפה עם שאר ארץ ישראל לענין זה ולכן יש לנהוג לחומרא).